

केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियानांतर्गत Kind Grand करिता आदिवासी उपयोजनेतुन सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पिय तरतूदीमधून केंद्र हिश्याचे समरूप राज्य हिश्याचे ४०% २२१०E४५५ या लेखाशिर्षाखाली रु.५११.६६ लक्ष इतके अनुदान वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: बियुडी -१३२४/प्र.क्र.३०५/आरोग्य-७
१० वा मजला, गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय संकुल इमारत
नवीन मंत्रालय, मुंबई ४०० ००९.
दिनांक : २५ फेब्रुवारी, २०२५

वाचा :-

- १) केंद्र शासन, वित्त मंत्रालय यांचे मंजूरी आदेश दि.१३.०६.२०१९, दि.१६.०२.२०२३, दि.०७.११.२४, दि.०२.१२.२४, दि.३०.१२.२४, दि.१४.०१.२५, दि.१४.०१.२५
- २) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.३४/अर्थ दिनांक ०१/०४/२०२४
- ३) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३ दिनांक २५/०४/२०२३
- ४) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८८/अर्थ-३ दिनांक १५/१०/२०२४
- ५) आदिवासी विकास विभाग, शासन परिपत्रक क्र.बीयुडी-२०२४/प्र.क्र.०५/कार्यासन-६, दि.१८/१०/२०२४
- ६) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.१०८/अर्थ-३ दिनांक ०८/०१/२०२५.
- ७) वित्त विभागाच्या शासन परिपत्रक क्र.अर्थसं-२०२४/प्र.क्र.८०/अर्थ-३ दिनांक १२/०२/२०२५.
- ८) संचालक (वित्त व लेखा) यांच्या प्रस्ताव क्र.राआसोम/एफएमजी/Kind राहि/९११८२-९११८८/२०२४-२५, दिनांक १०/०२/२०२५

प्रस्तावना :-

ग्रामीण जनतेस सहजसाध्य, परवडण्याजोगी, कार्यक्षम, उत्तरायी आणि विश्वासाह आरोग्य सेवा उपलब्ध करुन देण्याच्या अनुषंगाने केंद्र शासनाने संपूर्ण देशात एप्रिल, २००५ पासून राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान सुरु केले आहे. सदर योजनेअंतर्गत प्रजनन व बाल आरोग्य कार्यक्रम (Reproductive child Health), नियमित लसीकरण, मिशन प्लेक्सीपुल, पायाभूत सुविधांचे बळकटीकरण व पल्स पोलिओ लसीकरण इत्यादी आरोग्य सेवा देण्यात येतात. त्या अनुषंगाने सन २०२४-२५ मुळ अर्थसंकल्पिय तरतूद रु.१३६८१.४३ लक्ष, सन २०२४-२५ च्या पावसाळी अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणी

मंजूर तरतूद रु.२२४६.९५ लक्ष व हिवाळी अधिवेशनात रु.२०७६.६९ लक्ष असे एकूण रु.१८००५.०७ लक्ष इतक्या अर्थसंकल्पीय तरतुदीतून प्राप्त झालेल्या निधीचे विवरणपत्र पुढील प्रमाणे आहे.

(रु. लाखात)

अ.क्र.	तपशील	(राज्य)
		२२१०E४५५
१	अर्थसंकल्पिय तरतुद (मुळ)	१३६८१.४३
२	पावसाळी अधिवेशनातील मंजूर पुरक मागणी	२२४६.९५
३	हिवाळी अधिवेशनातील मंजूर पुरक मागणी	२०७६.६९
A	एकूण तरतूद	१८००५.०७
	शासन निर्णयानुसार प्राप्त अनुदान	
१	बियुडी-१३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.१६.०५.२०२४	३०३८.६७
२	बियुडी-१३२३/प्र.क्र.२७३/आरोग्य-७ दि.२६.०६.२०२४	२२४७.०२
३	बियुडी -१३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.१६.०७.२०२४	२६७१.३३
४	बियुडी -१३२४/प्र.क्र.३०५/आरोग्य-७ दि.१३.०८.२०२४	५७६.८५
५	बियुडी १३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.११.१०.२०२४	८४७.३४
६	बियुडी १३२४/प्र.क्र.४२०/आरोग्य-७ दि.१२.११.२०२४	३७१०.२८
७	बियुडी १३२४/प्र.क्र.२१९/आरोग्य-७ दि.११.१२.२०२४	१६४४.००
८	बियुडी १३२४/प्र.क्र.३०५/आरोग्य-७ दि.०२.०१.२०२५	२१६.४५
९	पुरमा-३५२४/प्र.क्र.५०५/आरोग्य-७ दि.२३.०१.२०२५	१६१२.६७
B	एकूण शासन निर्णयानुसार प्राप्त अनुदान	१६५६४.६१
C	उपलब्ध तरतूद एकूण (A-B)	१४४०.४६

उपरोक्त विवरणपत्रात नमूद केल्यानुसार राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियाना करिता सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी आदिवासी उपयोजनेकरिता (TSP) वर्गवारी साठी kind Grand करिता उपलब्ध करून दिलेल्या राज्य हिश्यापोटी २२१०E४५५ या लेखाशिर्षांतर्गत आदिवासी उपयोजनेतुन ४० टक्के राज्य हिश्याचा रु.५११.६६ लक्ष इतका निधी वितरीत करण्यास आदिवासी विकास विभागाने संदर्भ क्र. (५) येथील शासन परिपत्रकान्वये १०० टक्के निधी बिम्स वितरण प्रणालीवर वितरीत केलेली आहे. याबाबतची नस्ती वित्त विभागाकडे पाठविण्याची आवश्यक नसल्याचे दिनांक १८/१०/२०२४ च्या आदिवासी विकास विभागाच्या परिपत्रकामध्ये नमुद केले आहे.

तरी, सन २०२४-२५ च्या अर्थसंकल्पीय अंदाजातील तरतुदीतुन सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी आदिवासी उपयोजनेकरिता (TSP) वर्गवारी साठी kind Grand करिता उपलब्ध करुन दिलेल्या केंद्र हिस्साच्या समरुप राज्य हिश्यापोटी २२१०E४५५ या लेखाशिर्षांतर्गत आदिवासी उपयोजनेतुन ४० टक्के राज्य हिश्याचा रु.५११.६६ लक्ष इतका निधी राज्य आरोग्य सोसायटीस उपलब्ध करुन देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

राष्ट्रीय आरोग्य अभियान अंतर्गत राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य कार्यक्रमाकरीता आदिवासी उपयोजनेकरिता (TSP) kind Grand करिता सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षासाठी राज्य हिश्यासाठी लेखाशिर्ष २२१०E४५५ करिता रु.१३६८४.२१ लक्ष इतकी अर्थसंकल्पीय तरतुद करण्यात करण्यात आली आहे. सन २०२४-२५ च्या पावसाळी अधिवेशनामध्ये पुरवणी मागणी मंजूर तरतदू रु.२२४६.९५ लक्ष व हिवाळी अधिवेशनात रु.२०७६.६९ लक्ष असे एकूण रु.१८००५.०७ लक्ष इतकी अर्थसंकल्पीय तरतुद करण्यात आलेली आहे. राज्य हिश्यासाठी करण्यात आलेल्या शिल्लक तरतूदीमधून राज्य हिश्याचे रु.५११.६६ लक्ष इतके अनुदान राज्य आरोग्य सोसायटीस वितरीत करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.

०२. सदरचा खर्च राज्य लेखाशिर्ष २२१०E४५५ अंतर्गत सन २०२४-२५ च्या मंजूर अनुदानातून भागविण्यात यावा व त्या लेखाशिर्षाखाली खर्ची दाखविण्यात यावा.

०३. उपरोक्त अनुदानासाठी प्रशासकीय अधिकारी, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. त्यांनी याबाबतचे देयक कोषागारात सादर करुन विहित केलेल्या बाबींवर खर्च करण्यासाठी सदर रक्कम आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, राज्य आरोग्य सोसायटीच्या यांच्याकडे संपुर्ण करावी. यासाठी सहसंचालक (अ. व प्र.), आरोग्य सेवा, मुंबई यांना “नियंत्रण अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

०४. सदर प्रस्तावावरील खर्च खालील प्रमाणे नमुद लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा व तो सन २०२४-२५ साठी मंजूर करण्यात आलेल्या उपलब्ध तरतुदीतुन भागविण्यात यावा.

अ क्र	तपशिल	लेखाशिर्ष	अर्थसंकल्पिय तरतुद (मुळ+पूरक)	मागणी रक्कम (राज्य हिस्सा ४०%)
१	आदिवासी विकास विभाग मा.क्र टी-५,२२१० वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य, ०६, सार्वजनिक आरोग्य, ७९६ जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०१) जनजाति क्षेत्र उपयोजना, (०१)(१६) राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान राज्य आरोग्य संस्थांना सहायक अनुदान (राज्य हिस्सा ४० टक्के) (कार्यक्रम), ३१, सहायकअनुदाने (वेतनेतर)	२२१०E४५५	१८००५.०७	५११.६६

०५. वित्त विभागाच्या दिनांक २५, जूलै २०२४ च्या शासन परिपत्रका सोबत जोडलेल्या परिशिष्टातील अनु.क्र.९ मधील मुद्दा क्र.१ ते १० मधील अटी व शर्तीची पूर्तता केली असल्याचे कार्यक्रम प्रमुख / संचालक (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांनी शासनास कळविले असून त्याबाबतचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. त्यामुळे सदरहू प्रकरणी वित्त विभागाच्या दिनांक २५.०७.२०२४ च्या शासन परिपत्रकाच्या परिशिष्टातील मुद्दा क्र. १ ते १० मधील अटींची पूर्तता झाली असल्याचे प्रमाणित करण्यात येत आहे.

०६. यापुर्वी वितरीत केलेल्या निधीच्या अनुषंगाने राज्य आरोग्य सोसायटीच्या लेखा परिक्षणामध्ये कोणतेही गंभीर आक्षेप नसल्याचे राज्य आरोग्य सोसायटीने प्रमाणित केलेले आहे.

०७. सदर प्रस्तावावरील वितरीत करण्यात येणारा निधी पुरवठादाराच्या/लाभार्थ्याच्या खात्यात थेट जमा होणार आहे.

०८. सदर प्रस्तावात वस्तू खरेदी प्रस्ताव तसेच, भांडवली वस्तू खरेदीचा समावेश नाही. सदर कार्यक्रमांच्या संबंधित लेखाशिर्षाखाली एक वर्ष जून संक्षिप्त देयक प्रलंबित नाही. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक २५.०७.२०२४ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे /अटी व शर्तीचे पालन करून त्या संदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबीं स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहून निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहील.

महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन निर्णय क्र. मुंविनि-२०२२/प्र.क्र.२७/२०२२/विनियम, दिनांक १२.०१.२०२३ मधील नमूद अटी व शर्तीच्या अधिन राहून निधी वितरण करण्यात येत आहे.

०९. सदर अनुदान सशर्त असून या पूर्वी वितरीत केलेल्या अनुदानाचे प्रमाणपत्र सादर केले आहे. वित्त विभागाचे शासन परिपत्रक, क्र.२०१३/प्र.क्र.८५/२०१३/ अर्थसंकल्प-३, दिनांक २५ एप्रिल, २०१३ नुसार उपरोक्त निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र (UC) सादर केल्यानंतरच पुढील अनुदान वितरीत करण्यात येईल.

१०. शासनाच्या धोरणानुसार सदर प्रस्तावावरील निधी राज्य आरोग्य सोसायटीच्या स्वतंत्र बँक खात्यात जमा करून खर्च करण्यात येत असल्याचे त्याचप्रमाणे वित्त विभागाच्या दिनांक २४.०६.२०२१ व दिनांक १४.१०.२०२१ च्या शासन निर्णयातील संबंधित असलेल्या सर्व तरतुदीचे/ अटी व शर्तीचे पालन करून त्यासंदर्भात आवश्यक ते प्रमाणपत्र सादर करणे अथवा आवश्यक त्या बाबी स्वतंत्रपणे प्रमाणित करणे राज्य आरोग्य सोसायटीस अथवा सदरहू निधी ज्या यंत्रणेमार्फत खर्च करण्यात येणार त्या कार्यक्रम प्रमुखास बंधनकारक राहील.

११. सदर प्रस्तावावरील निधीच्या विनियोगाच्या अनुषंगाने आवश्यक तेथे करावयाच्या खरेदीच्या संदर्भात शासन निर्णय, उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, दिनांक १ डिसेंबर, २०१६ मधील तरतूदीनुसार सक्षम प्राधिकारी यांची प्रशासकीय मान्यता घेण्यात यावी.

१२. सदरचा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या संदर्भ क्र. (४) व (६) येथील दिनांक १५/१०/२०२४, दि.०८/०१/२०२५ व आदिवासी विकास विभागाचे संदर्भ क्र. (५) येथील दिनांक १८/१०/२०२४ च्या परिपत्रकातील तरतूदीच्या अनुषंगाने निर्गमित करण्यात येत आहे.

१३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०२२५१५३६५२४४१७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राजेंद्र वि. कुडले)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. महालेखापाल(लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२. महालेखापाल, (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र- १, मुंबई/ महाराष्ट्र-२, नागपूर.
३. आयुक्त आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
४. संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, मुंबई.

५. संचालक, (वित्त व लेखा), राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
६. अति. संचालक, राज्य कुटुंब कल्याण कार्यालय, पूणे
७. सहसंचालक (अर्थ व प्रशासन), आरोग्य सेवा, पुणे
८. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
९. निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
१०. वित्त विभाग (अर्थसंकल्प/व्यय-१३), मंत्रालय, मुंबई.
११. कार्यासन अर्थसंकल्प/लेखा, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मुंबई
१२. निवडनस्ती (आरोग्य -७) .